

Αθήνα, 8 Ιουλίου 2021

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

1. Περιβάλλοντος και Ενέργειας
2. Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
3. Υποδομών και Μεταφορών

Θέμα: «Ποια η πρόοδος των υδατικών έργων στη Θεσσαλία»;

Η επίλυση του υδατικού ελλείμματος της Θεσσαλίας αποτελεί ένα από τα πλέον διαχρονικά ζητήματα της πολιτικής διαχείρισης υδατικών πόρων της χώρας. Με ετήσιες απολήψεις νερού 1.422 hm^3 ετησίως, εκ των οποίων άνω του 90% κατευθύνεται για άρδευση καλλιεργειών, αθροιστικές απολήψεις από τα μόνιμα υπόγεια υδατικά αποθέματα άνω των 3.000 hm^3 από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 και ετήσιες απολήψεις από τα υπόγεια ύδατα που υπερβαίνουν σημαντικά το ρυθμό ανανέωσής τους, γίνεται σαφές ότι η κατάσταση στο Υδατικό Διαμέρισμα είναι μη βιώσιμη και οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε τεράστιο αναπτυξιακό έλλειμμα, στην αμφισβήτηση και εγκατάλειψη της γεωργικής δραστηριότητας και στην ερημοποίηση της περιοχής.

Η 1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμού για το Υδατικό Διαμέρισμα της Θεσσαλίας προέκρινε την αντιμετώπιση του υδατικού ελλείμματος υιοθετώντας ένα μίγμα μέτρων που στόχο είχαν το μηδενισμό αυτού, διατηρώντας παράλληλα τη γεωργική δραστηριότητα στα υφιστάμενα επίπεδα απορρίπτοντας τη μετάβαση σε ξηρικές καλλιέργειες ή την εγκατάλειψη της γεωργίας, που είχαν προταθεί κατά καιρούς.

Βασικό χαρακτηριστικό του Σχεδίου, σε σχέση με το προηγούμενο Σχέδιο του 2014, ήταν ότι, σε συμφωνία με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, προκρίθηκε η λύση της τοπικής ταμίευσης και των έργων εμπλουτισμού, αντικαθιστώντας το αντίστοιχο μέτρο της μεταφοράς νερού από τον Αχελώο. Συνολικά προβλέφθηκαν για τη Θεσσαλία πρόσθετα έργα που θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από ευρωπαϊκούς πόρους, τα οποία πέρα από τη δημιουργία πολλών τοπικών θέσεων εργασίας, θα εξασφαλίσουν τους στόχους της βιώσιμης διαχείρισης των υδατικών πόρων και της τοπικής ανάπτυξης.

Με την επιλογή αυτή η Αναθεώρηση του Σχεδίου ανταποκρίθηκε πλήρως και στην νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, που έχει διαμορφωθεί διαχρονικά σε

σχέση με τα διάφορα σενάρια εκτροπής του Αχελώου, με κορυφαία την απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ 26/2014, η οποία εκδόθηκε και κατόπιν προδικαστικών ερωτημάτων που τέθηκαν προς το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, και η οποία είναι ουσιαστικά απαγορευτική για την μεταφορά νερού από τον Αχελώο.

Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από την τελευταία απόφαση του 5^{ου} Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 2228/2020), η οποία έκρινε νόμιμες τις Αναθεωρήσεις των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής των Υδατικών Διαμερισμάτων Δυτικής Ελλάδας και Θεσσαλίας του 2017, απορρίπτοντας τις προσφυγές της Περιφέρειας Θεσσαλίας, της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Θεσσαλίας και τοπικών φορέων.

Συγκεκριμένα, το ΣτΕ αποφάσισε ότι η αντικατάσταση του σεναρίου μεταφοράς νερού από τον Αχελώο με νέα έργα, εντός του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας είναι αφενός απόλυτα συμβατή με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, αφετέρου εγκρίθηκε κατόπιν επαρκούς τεχνικής - επιστημονικής αξιολόγησης, στην οποία ελήφθησαν υπόψη περιβαλλοντικά, κοινωνικά, αναπτυξιακά και οικονομικά κριτήρια και αφού προηγήθηκε δημόσια διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Το Συμβούλιο της Επικρατείας επίσης αναφέρει στην Απόφασή του ότι τα «νέα έργα είναι πλήρως κοστολογημένα, σε συνδυασμό δε με τα λοιπά μέτρα του πίνακα συμπληρωματικών μέτρων του Αναθεωρημένου Σχεδίου αναμένεται να εκμηδενίσουν το έλλειμμα στο υδατικό ισοζύγιο του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας και να επιφέρουν πολλαπλά οφέλη.».

Τέλος απορρίφθηκε ο ισχυρισμός περί μεγαλύτερης βλάβης στο περιβάλλον σε σχέση με την ολοκλήρωση των έργων μεταφοράς νερού από τον Αχελώο εφόσον οι επιμέρους περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τα νέα έργα, οι οποίες αναμένεται να είναι μικρές και τοπικού χαρακτήρα, θα αναλυθούν και θα αντιμετωπιστούν κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση αυτών.

Εντούτοις, και παρά το γεγονός ότι το Σχέδιο Διαχείρισης της 1^{ης} Αναθεώρησης είναι πλέον ο μόνος έγκυρος τρόπος επίλυσης του υδατικού ελλείμματος της Θεσσαλίας, η πρόοδος στην εφαρμογή του φαίνεται να είναι πρακτικά ανύπαρκτη, ακόμα και σε σχέση με μέτρα και έργα τα οποία περιλαμβάνονταν και στο 1^ο Σχέδιο Διαχείρισης του 2014.

Αναλυτικά, τα μέτρα που προβλέπονταν στην 1^η Αναθεώρηση ήταν τα εξής (βλ. επίσης Κεφ. 9.2.4 «Συμπληρωματικά Μέτρα», ΦΕΚ Β' 4682/29.12.2017):

- **Πρώτη Δέσμη Μέτρων:** Μείωση κατανάλωσης αρδευτικού νερού μέσω μείωσης απωλειών και εξορθολογισμού μεθόδων άρδευσης, με αλλαγή του αρδευτικού μοντέλου και προσαρμογή της άρδευσης στις επιστημονικά προσδιορισμένες ανάγκες, οι οποίες και στα δύο Σχέδια Διαχείρισης (2014 και 2017) είχαν εκτιμηθεί στα 450 m³/στρέμμα/έτος έναντι των υφιστάμενων 524 m³/στρέμμα/έτος.
- **Δεύτερη Δέσμη Μέτρων:** Ολοκλήρωση υλοποίησης δρομολογημένων έργων¹:
 - Έργα μεταφοράς και διανομής νερού λίμνης Κάρλας, Φράγμα Αγιονερίου, Φράγμα Ληθαίου, έργα ταμείωσης χειμερινών απορροών τοπικής σημασίας

¹ Έργα υπό κατασκευή ή με περιβαλλοντική αδειοδότηση το 2017.

(Ναρθάκι, Κακλιτζόρεμα, Δελέρια), Θυρόφραγμα Γυρτώνης, Φράγμα Μαυρομάτι (συμπεριλαμβανομένων έργων κεφαλής και δικτύων διανομής), τα οποία και περιλαμβάνονταν και στο Σχέδιο Διαχείρισης του 2014 (66,5 εκατ. m³/έτος).

- Ταμιευτήρες Λιβαδότοπου Αμπελακίων, Αγιοκάμπου, Κοιλιάδας, Αγ. Αναργύρων, Φράγμα Μπελμά, Λιμνοδεξαμενή Ξεριά, Ταμιευτήρες Καστριού-Γλαύκης, τα οποία είναι έργα για τα οποία οι μελέτες ολοκληρώθηκαν μετά το 2014 και έργα που το 2017 βρίσκονταν σε εξέλιξη (20.5 εκατ. m³έτος).
- **Τρίτη Δέσμη Μέτρων: Υλοποίηση πρόσθετων έργων ταμίευσης στη Θεσσαλία**
 - A. Υλοποίηση πρόσθετων έργων ταμίευσης (Φράγμα Πύλης, Φράγμα Παλαιοδερλί, Χαμηλό Φράγμα Μουζακίου, Φράγμα Καλούδα, Φράγμα Νεοχωρίτη, Ταμιευτήρες Καλού Νερού & Αγίου Αντωνίου, Ταμιευτήρας Κερασούλας Τρικάλων, Ρουφράκτης Τιάνου): 170 εκατ. m³/έτος
 - B. Τεχνητός εμπλουτισμός υπόγειων υδάτων: 10 εκατ. m³/έτος
 - Γ. Υλοποίηση έργων ταμίευσης τύπου λιμνοδεξαμενών σε πεδινές και λοφώδεις περιοχές: 75 εκατ. m³/έτος και δυνατότητα έως 125 εκατ. m³/έτος.

Στο παραπάνω πλαίσιο, και μετά την εξέταση σχετικών προσφυγών, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, προχώρησε στις 02/07/2019 με την ένταξη στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (Δράση 4.3.1) της κατασκευής ταμιευτήρα στη θέση Αγιοκάμπου-Λιβαδότοπος (Δημόσια Δαπάνη 19,2 εκατ. ευρώ), η αντικατάσταση κεντρικών διωρύγων στο αρδευτικό δίκτυο Ταυρωπού (Δημόσια Δαπάνη 11,2 εκατ. ευρώ) και ο εξορθολογισμός υφιστάμενων δικτύων άρδευσης Ν. Τρικάλων (Δημόσια Δαπάνη 12 εκατ. ευρώ). Επιπλέον έργα συνολικού προϋπολογισμού 27,1 εκατ. ευρώ έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (Δράση 4.3.1) με την από 10/2/2020 απόφαση του Περιφερειάρχη Θεσσαλίας (ΑΔΑ: 6ΣΩΠ7ΛΡ-ΧΟΩ).

Συνολικά, όπως αναλύεται και στην 1η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης, αρμόδιοι για την υλοποίηση των παραπάνω έργων είναι η Περιφέρεια Θεσσαλίας, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών. Ωστόσο, και παρά τις παραπάνω αποφάσεις ένταξης έργων, φαίνεται ότι υπάρχει σημαντική καθυστέρηση σε όλα τα επίπεδα λήψης αποφάσεων και υλοποίησης έργων της 1^{ης} και 2^{ης} Δέσμης μέτρων, ενώ η Περιφέρεια Θεσσαλίας ενέκρινε μόλις το Δεκέμβριο του 2020 την ένταξη έργου στο ΕΣΠΑ 2014-2020 για την υποστήριξη της Δ/σης Υδάτων Θεσσαλίας για την εφαρμογή των εγκεκριμένων Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών και για την ωρίμανση μέτρων για την ορθολογική διαχείριση του νερού.

Σημειώνεται επίσης ότι αντίστοιχη καθυστέρηση φαίνεται να υπάρχει και στο θέμα της εκπόνησης μελετών για έργα της Τρίτης Δέσμης. Με στόχο την έναρξη υλοποίησης σχετικών έργων σε αυτή την κατηγορία, τον Ιούνιο του 2019 είχε υπογραφεί προγραμματική σύμβαση μεταξύ του ΥΠΕΝ, της Εγνατία Οδός ΑΕ, της Περιφέρειας Θεσσαλίας, του Δήμου Κιλελέρ και του Δήμου Λάρισας. Η προγραμματική σύμβαση, συνολικού ύψους 2,3 εκατ. ευρώ, με χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, αφορούσε τις μελέτες για έργα τεχνητού εμπλουτισμού στην περιοχή Κιλελέρ, Χάλκη, Πλατύκαμπος, Νίκαια Λάρισας και για αρδευτικά έργα με άντληση νερού από τον ποταμό Πηνειό για την

άρδευση των περιοχών Τ.Κ. Κοιλιάδας-Δ.Ε. Κοιλιάδας-Δ. Λαρισαίων και Τ.Κ. Αγ. Αναργύρων-Δ.Ε. Κραννώνα-Δ. Κιλελέρ.

Επειδή το ζήτημα της διαχείρισης υδατικών πόρων αποτελεί κρίσιμο αναπτυξιακό, περιβαλλοντικό και κοινωνικό ζήτημα για τη Θεσσαλία και έχει οξυνθεί σε βαθμό που θέτει ζήτημα βιωσιμότητας των οικονομικών δραστηριοτήτων της Περιφέρειας

Επειδή η χώρα μας οφείλει να υλοποιεί σχεδιασμούς βάσει των αρχών της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, ενσωματώνοντας τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης

Επειδή η κλιματική κρίση τροποποιεί αρνητικά τα χαρακτηριστικά και τη διαθεσιμότητα ύδατος δημιουργώντας νέα σημαντικά προβλήματα και αδιέξοδα στον αγροτικό πληθυσμό

Επειδή όλοι οι αρμόδιοι φορείς οφείλουν έναντι της πολιτείας αλλά και έναντι των πολιτών και των οικονομικών παραγωγών της χώρας μας να υλοποιούν και να σέβονται τα θεσμικά εργαλεία, τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας, και να προωθούν έργα και παρεμβάσεις που περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένους σχεδιασμούς,

Επειδή η όποια καθυστέρηση υλοποίησης μέτρων και έργων που περιλαμβάνονται στην 1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής είναι εις βάρος των πολιτών και των παραγωγών της Θεσσαλίας,

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1. Ποια η πρόοδος όλων των παρεμβάσεων που προβλέπονται στην 1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Θεσσαλίας για το μηδενισμό του ποσοτικού ελλείμματος; Ποιο είναι το στάδιο ωριμότητας και εκτέλεσης για κάθε μέτρο/έργο;
2. Ποιος ο αναλυτικός απολογισμός όλων των ενεργειών που έχουν πραγματοποιηθεί έως σήμερα για τις δέσμες μέτρων και τα επιμέρους έργα που παρατίθενται παραπάνω;
3. Ποιες οι εξελίξεις αναφορικά με την υλοποίηση της Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ ΥΠΕΝ, Εγνατίας Οδού, Περιφέρειας Θεσσαλίας, Δήμου Λαρισαίων και Δήμου Κιλελέρ; Σκοπεύει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας να ενεργοποιήσει το σχήμα και τη χρηματοδότηση;
4. Ποιος ο χρονοπρογραμματισμός ενεργειών των αρμόδιων Υπουργείων και της Περιφέρειας Θεσσαλίας για τη δρομολόγηση όλων των απαιτούμενων έργων και μέτρων που προβλέπονται στην 1^η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης; Τι πρωτοβουλίες θα αναλάβουν για την προώθηση των έργων που καθυστερούν;
5. Σκοπεύει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας να επαναφέρει το σενάριο της μεταφοράς νερού από τον Αχελώο για την κάλυψη του υδατικού ελλείμματος του Υδατικού Διαμερίσματος της Θεσσαλίας κατά την επικείμενη 2^η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμού, αγνοώντας τις σχετικές αποφάσεις του ΣτΕ και ειδικότερα την απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας του 2014 και την πρόσφατη απόφαση 2228/2020;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

**Φάμελλος Σωκράτης
Αραχωβίτης Σταύρος
Παππάς Νίκος
Αλεξιάδης Τρύφωνας
Βαγενά Άννα
Βαρδάκης Σωκράτης
Γιαννούλης Χρήστος
Δρίτσας Θεόδωρος
Ζουράρις Κωνσταντίνος
Κατρούγκαλος Γιώργος
Κόκκαλης Βασίλειος
Λάππας Σπυρίδων
Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος
Παπαδόπουλος Αθανάσιος (Σάκης)
Παπανάτσιου Κατερίνα
Πούλου Παναγιού (Γιώτα)
Ραγκούσης Γιάννης
Σπίρτζης Χρήστος
Σκουρολιάκος Παναγιώτης (Πάνος)
Τελιγιορίδου Ολυμπία
Τριανταφυλλίδης Αλέξανδρος
Χρηστίδου Ραλλία**